

Üç tabaka ehli hakikatten birincisinin, "Ehl-i fikir" , "Ehl-i velayet" , "Ehl-i nübüvvet"e işaret etmesi nasıl anlaşılmalıdır?

"Herbir çiçeğe ve kamere mukabil herbir katreye, herbir reşhaya, mezkûr üç cihette, ikişer tarikle teveccüh ve ifâzası var:"

"Birinci tarik: Bil'asale, doğrudan doğruya, berzahsız, hicapsızdır. Şu yol, nübüvvetin tarikini temsil eder."

"İkinci yol: Berzahlar tavassut eder. Âyine ve mazharların kabiliyetleri, şemsin cilvelerine birer renk takıyor. Şu yol ise, velâyet mesleğini temsil eder."

"İşte Zühre, Katre, Reşha, herbirisi, evvelki yolda diyebilirler ki: Ben umum âlem güneşinin bir âyinesiyim..."(1)

Burada üç ana meslekten bahsediliyor. Bunlar "*nübüvvet, velâyet, aklî ilimler*" şeklindedir. Bu üç tabaka da kendi aralarında üçe ayrılıyor.

Bu üç şeyin her birinin güneşi tanımayı ve böylece kemâle ermek istedikleri farz edilmiştir.

Zührenin kemâli, renklerde boğulmayı o renklerin güneşten geldiğini bilip kalbini kendi renklerine değil güneşe teveccüh ettirmesidir.

Katrenin kemâli, Ay'ın hakiki ışık sahibi olmadığını anlayıp ona ışık veren güneşe teveccüh etmesidir.

Reşhanın kemâli, doğrudan güneşi bulma ni'metine şükretmesi ve şükrünü gittikçe artırmasıdır.

"Üç tabaka ehl-i hakikatten birincisinin ehl-i fikir, ehl-i velâyet ve ehl-i nübüvveteye işaret etmesi":

Birinci grup sadece aklını kullanarak, ikinci grup tasavvuf mesleğini esas alarak, üçüncü grup ise doğrudan nübüvveteye tabi olarak hakikate gidenleri temsil etmektedir. Ancak, burada şu hususun unutulmaması gerekiyor:

Bu üçlü tasniflerde zikredilen maddeler, birbirinden tamamen ayrı değildir. Yani, nübüvvet mesleğinde velâyet de vardır. Nitekim sahabe mesleğine “*velâyet-i kübra*” denilir. Yine nübüvvet mesleğinde fikre de büyük ehemmiyet verilmiş, bir saat tefekkür bir sene ibadetten daha hayırlı bulunmuştur.

O hâlde, ehl-i fikir denilince, “*velâyet ve nübüvvet mesleklerine hiç müracaat etmeden hakikati sadece kendi fikriyle bulmaya ve tevil etmeye çalışanlar*” anlaşılmalıdır. Samimî olarak, hakkı bulmak ve hakikate ermek isteyen çok ehl-i fikir, bir noktadan sonra, aklın kâfi gelmediğini anlamakta ve nübüvvet kapısını çalmaktadırlar.

Niyetleri nübüvvet mesleğiyle mücadele etmek olan kimseler ise bu güzel neticeye ulaşamazlar.

Velâyet; Allah’ın sevgili kulu olmayı gaye edinmek, bu uğurda çalışmak, çaba göstermek demektir. Ancak velâyet denilince, çoğu zaman, “*tasavvuf mesleği*” hatıra gelir. Hakikate ermenin bir yolu olarak tasavvuf, “*nafile ibadetleri artırmak, nefsi her türlü kötülüklerden temizlemek ve kalbi safileştirerek sadece Hakk’a bağlamak*” esasına dayanan sistemli bir tekâmül mektebidir. Kişi bu yolda, kalbiyle sülûk ederek hakikate erişir ve Hakk’a ilme’l-yakîn, ayne’l-yakîn ve hakka’l-yakîn derecelerinde kâmil iman ile ilticâ eder.

Nübüvvet mesleği, başta iman hakikatleri olmak üzere, insanı kemâle erdiren her türlü ibadeti, muamelâtı ve güzel ahlâkın bütün şubelerini doğrudan doğruya vahiy yoluyla öğrenme ve böylece Allah’ın razı olduğu kâmil bir mü’min olma mesleğidir. Bu yolda, hakikat muallimi Hakk’ın en son kitabı olan Kur’ân-ı Kerim ve en büyük elçisi olan Peygamber Efendimizdir (asm). Hakikat, en berrak ve her türlü yanlış telakkiden ve vehimlerden uzak bir şekilde ancak bu iki kaynaktan öğrenilebilir.

Nübüvvet mesleğinde gidenlerin de Allah’a olan marifetlerinde külliyet ve cüz’iyet noktasından üç gurup vardır.

Birisi: Peygamberlerdir ki, kâinatta tecelli eden isim ve sıfatları küllî bir şekilde okurlar. Bu bakımdan, iman ve marifette nebilere yetişilemez.

İkincisi: Sahabe ve asfiyalardır ki, bu zatlar da aynı peygamberler gibi hakikatleri renkler karışmadan safi olarak görürler, lakin külliyet ve ihata bakımından nebilere yetişemezler.

Üçüncüsü: “velâyet-i kübra” mesleğinde olan kâmil müminlerdir.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dördüncü Söz, İkinci Dal.](#)